

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Polášková, parc. č. 111, 110/1, 110/7.

Novověk, industriální období 1. Město, kanál/náhon. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4710133N, 17.9722900E

Během záchranného výzkumu při opravě kanalizace byl v roce 2021 odkryt starší kanalizační systém města Valašské Meziříčí a podzemní relikty domu zbořeného před druhou světovou válkou. Konkrétně šlo o kamenný sklep renesančního stáří, který je jediným pozůstatkem asanovaného domu. Sklep byl zasypán recentním odpadem až po patky klenby, která byla poškozena lžící bagru. Dále byla nalezena kanalizace odvádějící splašky z jednotlivých domů, včetně ukončení jednotlivých přívodů. Celkově je možné toto zjištění spojit s obdobím mladšího novověku, kdy ve městě probíhaly výrazné urbanizační a stavební úpravy.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

The archaeological excavations in Valašské Meziříčí (Vsetín District) in 2021 revealed a Renaissance cellar of a house demolished before the Second World War and a post-medieval sewerage system.

Samuel Španihel

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)

Ul. Žerotínova, parc. č. 1981/20, 9/66, 1969.

Novověk 1. Město. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.470430N, 17.973897E

Během rekonstrukce parkoviště a pokládky nového chodníku byl v roce 2021 nalezen takřka třicet metrů dlouhý základový sokl městské hradby. Hradba samotná se dochovala jen v podobě několika lícovaných kamenů v místech, kde byla niveleta dnešní Žerotínovy ulice položena výše. Základ hradby ve směru od Tolstého ulice ke kruhovému objezdu na ulici Vsetínská se na své vnitřní straně (tedy na území středověkého města) výrazně zužoval. Šířka soklu průběžně klesala od 3 m až k 90 cm. V nejužší části byly do hradby, zřejmě někdy v 18. století, vestavěny jeden nebo dva domy, jejichž půdorysy zde byly odkryty také.

Hradby se ve Valašském Meziříčí začaly stavět v letech 1538–1539, kdy město patřilo Pernštejnům, ale dokončeny byly až za pánů ze Žerotína okolo roku 1560, respektive v roce 1570, kdy byla Poličenská brána přesunuta na dnešní ulici Poláškovu.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

The archaeological excavation of the early modern town fortification in Valašské Meziříčí (Vsetín District) in 2021 documented the relics of the wall and the foundations of two later houses.

Samuel Španihel

Vážany (k. ú. Vážany u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

Ul. Dědina č. p. 65.

Vrcholný středověk – novověk. Vesnice/městečko. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.0343019N, 17.3121094E

V roce 2021 probíhala v intravilánu obce Vážany rozsáhlá revitalizace kanalizačního řádu. Při archeologických dohledech liniových výkopů se podařilo zachytit pouze jedinou pozitivní nálezuovou situaci. Na cca 20 m dlouhém úseku situovaném v jihovýchodním vyústění z prostoru návsi se podařilo zdokumentovat stratigrafii uloženin pod současným povrchem vozovky. Stratigrafie sestávala z pěti kontextů, přičemž svrchní čtyři tvořily písčito-kamenité vrstvy související se zpevněním tělesa výše vzpomínané komunikace. Pod nimi spočívala 15–20 cm mocná vrstva světle hnědošedého jílu s ojedinělými nálezy novověké keramiky a fragmentů cihel. Tato vrstva již nasedala na podloží tvořené plastickým žlutohnědým jílem, který se nacházel v hloubce 70–75 cm pod současným povrchem. Před domem č. p. 65 se podařilo zdokumentovat také dva objekty zahloubené do podloží. V prvním případě šlo o menší jámu (s rozměry 42 × 18 cm) lichoběžníkovitého profilu vyplněnou nehomogenní uloženinou, ve které se střídaly polohy hnědě, černě a žlutě zbarveného jílu bez archeologických nálezů. V druhém případě pak šlo o středně velký objekt (s rozměry 62 × 49 cm) kotlovičitého tvaru, vyplněný z větší části mazanicovou drtí a kusy spáleného dřeva (obr. 90). Pouze ve svrchní části zásypu se nacházela menší mísovitě tvarovaná uloženina světle žlutošedého jílu s ojedinělými uhlíky. Na základě několika drobných fragmentů keramiky může být objekt datován pouze rámcově do závěru vrcholného středověku až časného novověku. Objekty od sebe byly vzdáleny necelé 4 m. Zdokumentované nálezuové situace představují první archeologicky zkoumané doklady lidských aktivit z průběhu středověku až novověku v prostoru historické návsi.

Literatura

Neuvedeno.

Obr. 90. Vážany. Objekt vyplněný mazanicovou drtí. Foto J. Bartík.

Fig. 90. Vážany. The feature filled with crushed daub material. Photo by J. Bartík.

Summary

The cultural strata in the village square and in front of house number 65 and two bedrock-cut features were documented in the linear trench during the extensive reconstruction of a sewage system in Vážany u Uherského Hradiště (Uherské Hradiště District) in 2021. One of the features was filled with crushed daub and pieces of burnt wood (Fig. 90). The sporadic finds of pottery allow us to date the contexts only generally from the late High Middle Ages to the modern period.

Jaroslav Bartík, Zdeněk Kuchař, Klára Augustinová

Veselí nad Moravou (okr. Hodonín)

Náměstí Míru, parc. č. 2921/1, 2921/12, 2921/14, 2921/15.

Novověk. Dvorec/dvůr. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.

Uložení nálezu: Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK: -544594,44, -1193556,29; -544617,93, -1193579,15; -544673,18, -1193521,36; -544647,99, -1193496,81

V jarních měsících roku 2021 byl při druhé etapě rekonstrukce náměstí Míru ve Veselí nad Moravou uskutečněn archeologický dohled zemních prací. Zmapováno bylo množství zděných konstrukcí kamenného, cihelného a smíšeného charakteru. Většina těchto relikvů měla podobu základových zdí a s největší pravděpodobností souvisela se zástavbou panského dvora, který byl v tomto prostoru vystavěn v roce 1646, a z něhož se do dnešních dnů zachovala pouze budova jeho severního křídla (dnešní Turistické centrum Veselska, č. p. 664; Příbylová 2017).

Literatura

Příbylová, M. 2017: A015/2017 *Veselí nad Moravou, náměstí Míru* –

Etapa I. Rkp. nálezné zprávy. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

The foundations of a 17th-century manorial residence were documented in 2021 during a rescue excavation conducted in connection with the reconstruction of Mír Square in Veselí nad Moravou (Hodonín District).

Jakub Šimík

Veselí nad Moravou (okr. Hodonín)

Ul. Rybníček, parc. č. 9, 611, 612.

Vrcholný středověk, novověk. Město. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: S-JTSK: -544922.67; -1193312.09

V roce 2021 provedla Archaia Brno z. ú. záchraný archeologický výzkum při stavbě nového objektu garáží v ulici Rybníček. Novostavba se nachází v zadní části parcel orientovaných do Bartolomějského náměstí. Výzkum započal ve stavu, kdy samotná stavební jáma již byla vyhloubena, a to včetně základových pasů nové budovy. V této situaci se výzkum soustředil na dokumentaci a vzorkování narušených archeologických situací ve stěnách stavební jámy a základových pasů.

V rámci výzkumu byly objeveny situace související s využitím zadních částí měšťanských parcel, přičemž se podařilo zjistit části dvou původních parcel. V obou případech se jednalo o poměrně složitou stratigrafickou situaci. V rámci západněji

ležící parcely byly zachyceny relikty dvou budov. Starší z nich měla několiknásobně opravovanou hliněnou podlahu a stěny byly patrně založeny na kamennou podezdívku. Mladší budova pak již měla přinejmenším jednu stěnu zděnou. Kromě těchto staveb byly částečně odhaleny i relikty dvou pyrotechnologických zařízení – pecí. V rámci východněji zkoumané parcely byla rovněž zjištěna jedna pec. Na rozdíl od předchozích, které ležely na terénu, byla tato zadlabána do půdního typu. Průkazné stopy zástavby nebyly nalezeny. Četné odpadní, navážkové a vyrovnávací vrstvy, které byly odhaleny v rámci obou parcel, dokládají snahu o zvýšení terénu svažujícího se směrem k řece. Nejstarší situace odkryté v rámci výzkumu můžeme předběžně datovat do 16. století, přičemž na ně navazovaly i situace ze 17. a 18. století. Na první pohled bylo patrné již od počátku rozdělení na dvě parcely, kdy jednotlivé uložení jejich hranici přibližně respektovaly. Vymezení parcel ovšem muselo být provedeno nějakou lehčí formou, jelikož jsme ho nerozeznali. V mladším období, patrně až v 18. nebo 19. století, pak vznikla parcelní zeď. Objevená parcelní zeď respektuje přibližně dnešní hranici mezi dvorky č. p. 7 a 8. Z hlediska movitých artefaktů byla nejvýznamnějším nálezem bohatá kolekce neglazovaných reliéfních kachlů s heraldickými výjevy z 16. století. Ta byla vyzvednuta z běžného záspu terénní deprese na východní parcele.

Nejzásadnějším přínosem výzkumu byl odkryv části úseku městské hradby a bašty v jižním základovém pasu. Šířka hradby se pohybovala okolo 1,2 m a podařilo se ji zachytit v délce okolo 10 m. Hradba byla zapuštěna do starších terénů a vznikla patrně někdy v 15. století. Zajímavostí je, že přibližně v polovině zaznamenaného průběhu hradby byla odhalena prasklina ve zdivu a celá západní část hradby je silně vykloněna jižním směrem. Co tuto statickou poruchu způsobilo, nelze z výzkumu odvodit. Nicméně po této události nemohla hradba ve své nadzemní části v tomto úseku již stát. Společně s hradbou vznikla i bašta, jejíž část byla odkryta v rámci omezeného výkopu. Samotná bašta se nachází již pod dnešní ulicí Rybníček a zesilovala obranu jižním směrem. Její půdorys byl patrně přibližně půlkruhový až mírně podkovovitý. Existence městské fortifikace v jižním úseku parcel orientovaných do náměstí se předpokládala (Dejmal 2011, 169–173, Tab. XXIX; 2012, 217, 222–224), nicméně odhalený úsek hradby je první hmotný doklad fortifikace na jižní straně města. Relikt bašty je pak prvním dokladem existence bašt městského opevnění, které byly dosud doloženy pouze na značně deformovaném plánu z roku 1719 (Moravský zemský archiv, Sbirka map a plánů, sign. 96).

Literatura

Dejmal, M. 2011: *Vývoj osídlení Bartolomějského ostrova ve Veselí nad Moravou* [online]. Rkp. magisterské diplomové práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta. Ústav archeologie a muzeologie. Uloženo: Archiv závěrečných prací Masarykovy univerzity [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/v4mw0/>.

Dejmal, M. 2012: Struktura vrcholné středověkého osídlení ve Veselí nad Moravou. *Archaeologia historica* 37(1), 209–232.

Summary

A rescue archaeological excavation was carried out in 2021 at a partially excavated construction site in Veselí nad Moravou (Hodonín District). Parts of two original plots were discovered during the excavation. Among the finds are kilns, building foundations, numerous other layers and a collection of unglazed chamber stove tiles with a relief design. The most significant discovery is a part of the fortification wall and the adjacent bastion, which protected the town from the south.

Miroslav Dejmal, Jakub Šimík